

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem M.A., A.B., M.K. oraz S. sp. z o.o. sp.k. w likwidacji w M.
o wysokość podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 września 2025 r.,
zażalenia odwołującej się Spółki oraz S. sp. z o.o. sp.k. w likwidacji w M. na
postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 31 lipca 2024 r., sygn. akt III AUa 2991/22,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje do
ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie
pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego.**

[I.T.]

UZASADNIENIE

Zaskarżonymi w sprawie decyzjami Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Warszawie ustalił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne M.A., A.B. i M.K. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z płatnikiem W. sp. z o.o. sp. k. za miesiące wyszczególnione w tych decyzjach.

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w pkt. 1 sentencji zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 15 stycznia 2019r ., w ten sposób, że stwierdził, że do podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz zdrowotne ubezpieczonej M.A. i A.B. za luty, kwiecień, czerwiec, sierpień, październik i grudzień 2016r. oraz luty i kwiecień 2017r., a w przypadku M.K. za marzec, maj, sierpień, październik i grudzień 2016 r. oraz luty i kwiecień 2017 r. z tytułu umowy zlecenia wykonywanej u płatnika W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji z siedzibą w W. nie zalicza się przychodów uzyskanych z tytułu umów zlecenia zawartych między M.A. a S. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji z siedzibą w M.

Organ rentowy w apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji, skarżąc wyrok w całości, wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczył w stosunku do M.A. na kwotę 7.786,62 zł, w stosunku do A.B. na kwotę 8.020,56 zł, a w stosunku do M.K. na kwotę 6.784,31 zł.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji wyrokiem z 29 listopada 2023 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Warszawie z 15 stycznia 2019r. i ustalił, iż z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji z siedzibą w W. podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne M.A. w lutym 2016 r. wynosi 4.055 zł, w kwietniu 2016 r. wynosi 4.055 zł, w sierpniu 2016 r. wynosi 4.055 zł; A.B. w lutym 2016 r. wynosi 4.055 zł, w czerwcu 2016 r. wynosi 4.055 zł, w sierpniu 2016 r. wynosi 4.055 zł; M.K. w marcu 2016 r. wynosi 4.055 zł, w sierpniu 2016 r. wynosi 4.055 zł; i przyjął te podstawy wymiaru do wyliczenia podstawy wymiaru składek i składek na ubezpieczenie zdrowotne, oddalając odwołanie w pozostałym zakresie; zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 5 w ten sposób, że zasądził od W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji na rzecz organu rentowego kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego; oddalił apelację organu rentowego w pozostałej części; zasądził od W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji na rzecz organu rentowego kwotę 1.800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

W skardze kasacyjnej W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji oraz S. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczyły w odniesieniu do M.A. na

kwotę 16.558,00 zł, w odniesieniu do A.B. na kwotę 17.100,00 zł, w odniesieniu do M.K.i na kwotę 16.241,00 zł.

W odniesieniu do M.A. na tak określoną wartość składają się:

- różnice w podstawach wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiące: luty, kwiecień, czerwiec, sierpień, październik, grudzień 2016 r. oraz luty 2017 r., czyli różnice pomiędzy kwotami z decyzji - przy uwzględnieniu zmiany decyzji wynikającej z wyroku Sądu Apelacyjnego - a kwotami zadeklarowanymi przez odwołującą się Spółkę, suma tych różnic to 15.364,17 zł;
- różnice w składkach na ubezpieczenie zdrowotne za sporne miesiące w łącznej kwocie zł 1.193,22 zł, (łącznie po zaokrągleniu 16.558,00 zł)

W odniesieniu do A.B. na tak określoną wartość składają się:

- różnice w podstawach wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiące: luty, kwiecień, czerwiec, sierpień, październik, grudzień 2016 r. oraz luty 2017 r., czyli różnice pomiędzy kwotami z decyzji - przy uwzględnieniu zmiany decyzji wynikającej z wyroku Sądu Apelacyjnego - a kwotami zadeklarowanymi przez odwołującą się Spółkę, suma tych różnic to 15.876,23 zł;
- różnice w składkach na ubezpieczenie zdrowotne za sporne miesiące w łącznej kwocie zł 1.232,98 zł, (łącznie po zaokrągleniu 17.110,00 zł).

W odniesieniu do M.K. na tak określoną wartość składają się:

- różnice w podstawach wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiące: marzec, maj, sierpień, październik, grudzień 2016 r. oraz luty i kwiecień 2017 r., czyli różnice pomiędzy kwotami z decyzji - przy uwzględnieniu zmiany decyzji wynikającej z wyroku Sądu Apelacyjnego - a kwotami zadeklarowanymi przez odwołującą się Spółkę, suma tych różnic to 15.085,51 zł;
- różnice w składkach na ubezpieczenie zdrowotne za sporne miesiące w łącznej kwocie zł 1.155,43 zł (łącznie po zaokrągleniu 16.241,00 zł).

Postanowieniem z 26 kwietnia 2024 r. Sąd Apelacyjny zdecydował o sprawdzeniu wartości przedmiotu zaskarżenia określonej w skardze kasacyjnej na 16.558,00 zł w stosunku do M.A., 17.100,00 zł w stosunku do A.B. i 16.241,00 zł w stosunku do M.K. i w tym celu w tym celu zobowiązał pełnomocnika organu rentowego do wyliczenia różnicy w wysokości składek opłaconych i należnych od

odwołującej się spółki na podstawie objętych sporem decyzji przy uwzględnieniu ich zmian dokonanych wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 29 listopada 2023 r.

W wykonaniu zobowiązania organ rentowy w piśmie z 2 maja 2024 r. określił podstawy wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.862,93 zł w odniesieniu do M.A.; na kwotę 6.194,30 zł w odniesieniu do A.B. i na kwotę 5.888,03 zł w odniesieniu do M.K.

Skarżące spółki zajmując stanowisko w związku z powyższym pismem w piśmie procesowym z 23 maja 2024 r. stwierdziły, że podane przez organ rentowy wartości przedmiotu zaskarżenia są nieprawidłowe. Skarżące spółki argumentowały, odwołując się m.in. do postanowienia Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2023 r., III UZ 22/23, że w zaskarżonych decyzjach tylko w odniesieniu do ubezpieczenia zdrowotnego wymierzono składki, natomiast w odniesieniu do ubezpieczeń społecznych ustalono jedynie wysokość podstaw wymiaru składki i dlatego różnice między podstawami wymiaru za poszczególne miesiące składają się na wartość przedmiotu zaskarżenia, inaczej niż przy ubezpieczeniu zdrowotnym.

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2024 r. III WSC U 61/24 (IIIAUa2991/22) Sąd Apelacyjny w Warszawie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w odniesieniu do decyzji z dnia 15 stycznia 2019r. dotyczących: M.A. - na kwotę 6.863 zł; A.B., na kwotę 6.195 zł; M.K., na kwotę 5.889 zł (pkt I.); odrzucił skargę kasacyjną (pkt II.).

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że sprawa o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne jest sprawą o prawo majątkowe.

Zdaniem Sądu drugiej instancji wyliczenie wartości przedmiotu zaskarżenia dokonane przez skarżące (w sposób hybrydowy - różnica w podstawach wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za sporne miesiące i za te same miesiące różnica w składce zdrowotnej) jest właściwe dla spraw o wysokość (a więc ustalenie) podstawy wymiaru składki z odwołania od decyzji obniżającej podstawę wymiaru składek zadeklarowaną przez płatnika składek względem zgłoszonego do ubezpieczeń społecznych pracownika.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, okoliczność, że organ rentowy w zaskarżonych decyzjach nie wymierzył składek na ubezpieczenia społeczne, a w tym celu ustalił podstawy ich wymiaru, nie powinna skutkować przyjęciem, że

wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnicę w podstawach wymiaru liczoną w oderwaniu od wymiaru składek jako ich konsekwencji, jak w sprawie z odwołania od decyzji ustalającej wysokość podstawy wymiaru dla celów świadczeń z ubezpieczeń społecznych, zwłaszcza, że w rozpoznawanych decyzjach ustalono wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne. Nie może być tak, że gdyby w stanie faktycznym w decyzjach określono też wymiar składki na ubezpieczenia społeczne, to wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia nie stanowiłaby kwestii spornej, jeśli chodzi o dopuszczalność skargi kasacyjnej.

Wobec tego wartości przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie to kwoty ostatecznie wyliczone przez organ rentowy jako różnice w składkach za poszczególne miesiące ujęte w spornych decyzjach z uwzględnieniem zmian dokonanych wyrokiem Sądu Apelacyjnego.

Mając na względzie przedmiot postępowania w niniejszej sprawie, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia i ustalenie, że wartość ta jest niższa niż 10.000 zł, Sąd Apelacyjny skargę kasacyjną uznał za niedopuszczalną.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżące zarzuciły naruszenie: a) art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 398² § 1 w zw. z art. 367 § 3 k.p.c. poprzez odrzucenie skargi kasacyjnej z tej przyczyny, iż wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, podczas gdy to ustalenie Sądu Apelacyjnego jest w sposób oczywisty nieprawidłowe, a wartość przedmiotu zaskarżenia przekracza kwotę dziesięciu tysięcy złotych; b) art. 22 w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. poprzez wadliwe ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia wynikające z przyjęcia, że niniejsza sprawa jest sprawą o wymiar składki, a nie o podstawę wymiaru składki, które skutkowało błędnym przyjęciem, że wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie w zakresie w jakim spór dotyczy podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odpowiada różnicy pomiędzy składką obliczoną od podstawy zadeklarowanej przez Spółkę a składką liczoną od podstawy ustalonej w zaskarżonych decyzjach, podczas gdy przedmiotem sporu nie jest wymiar składek i składka ta nie została w decyzjach ustalona, ale spór dotyczył podstawy wymiaru składek, stąd też wartość przedmiotu zaskarżenia powinna zostać ustalona jako różnica między zadeklarowaną przez Spółkę podstawą wymiaru składek a

podstawą wymiaru składek ustaloną w decyzjach organu rentowego (z uwzględnieniem modyfikacji tej podstawy dokonanej przez Sąd drugiej instancji); błędne ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia w pkt I. postanowienia (ustalenie, że wartość ta jest niższa niż 10.000,00 złotych) skutkowało błędnym rozstrzygnięciem w pkt II. postanowienia, tj. błędnym postanowieniem o odrzuceniu skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej.

Mając na uwadze powyższe skarżące wniosły o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego i zainteresowanego kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że w sprawach, w których przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru - wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek, a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy za sporny okres - art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 października 2017 r., II UZ 59/17, LEX nr 2397614; z 16 stycznia 2018 r., III UZ 12/17, LEX nr 2439112; z 6 marca 2019 r., II UZ 1/19, LEX nr 2629832; z 21 sierpnia 2019 r., III UZ 19/19, LEX nr 3364045).

Zaskarżoną decyzją organ rentowy ustalił sporną w sprawie wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne, a także wysokość składek na to ostatnie ubezpieczenie. Nie ma wątpliwości, że spór w swojej istocie nie dotyczył składek, lecz podstawy ich wymiaru. Podobnie jak w sprawie zakończonej postanowieniem Sądu Najwyższego z 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13 (LEX nr 1396417), wartości przedmiotu zaskarżenia nie mogła stanowić różnica w wysokości składek pomiędzy składką uiszczoną, a ustaloną w zaskarżonej decyzji w sytuacji, gdy decyzja ta nie określała

wysokości składek na ubezpieczenia społeczne ani należności z tytułu składek. Wobec tego płatnik trafnie zarzucił naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 22 k.p.c. Sąd odwoławczy błędnie stwierdził, że brak ustalenia w decyzji wysokości składek z jednoczesnym wskazaniem prawidłowej, zdaniem organu, podstawy ich wymiaru nie oznacza, że spór w swojej istocie dotyczy podstawy wymiaru. Należy podkreślić, że w cytowanym wyżej postanowieniu II UZ 61/13 Sąd Najwyższy stwierdził, że wartości przedmiotu zaskarżenia nie mogła stanowić wielkość różnicy wysokości podstawy składek pomiędzy składką uiszczoną a ustaloną w zaskarżonej decyzji w sytuacji, gdy decyzja ta nie określała wysokości składek wymierzonych od ustalonej w niej podstawy ich wymiaru.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[I.T.]

[a.ł.]